

bevelhebber van 't schip en ondanks dat in onze eigen historie de ongepekelde vlootvoogd geen onbekende verschijning is, doet de natuurkundige en garde-officier De Courtanvaux, als scheepsbevelhebber toch eenigszins vreemd aan. De titel van de kaart, achter in het journaal zegt echter uitdrukkelijk „Sous le commandement de M. le Marquis”.

Dan verwondert het ons ook weer niet, dat in 't journaal voelbaar is gebleven, dat de nautische leiding niet de sterkste zijde der expeditie was, *die* leiding kwam meestal van buiten af. 't Lijkt dan ook niet waarschijnlijk, dat zooals in Engeland openlijk werd gezegd, het officieele doel der expeditie slechts een camouflage was voor een grondige verkenning der Hollandsche en Engelsche zeegaten met minder zuiverwetenschappelijke en zuivere bedoeling. Kwam De Courtanvaux in plaats van vaarwaters wellicht sympathiën „peilen”?

Over de opvaart langs de Maas is De Courtanvaux, die blijkbaar voor 't eerst ons land bezoekt, weinig minder dan verrukt: „Un pays charmant . . . les paysages les plus riens . . . de fort belles avenues à perte de vue . . . mille autres objets agréables et diversifiés ne nous laissoient d'embarras que sur le choix de ce que nous devions le plus admirer”. Kon De Courtanvaux de streek nog eens terugzien, dan zou zijn bewondering zich tot andere dan pastorale tooneelen moeten richten.

Over het gezicht op de stad, op de rivier met haar tallooze vaartuigen die „formoient comme une seconde ville flottante” is hij niet minder geestdriftig gestemd. De heer Vanderhoeven-van Tienhoven ¹⁾ zal hem als waarnemend consul tijdens het verblijf te Rotterdam tot gids en gastheer zijn. Monsieur Potin ²⁾, l'agent de la marine de France, hoog bejaard, liet dit gaarne over. Wij vernemen, dat van dezen zes en tachtigjarigen grijsaard „les forces ne sont plus ce qu'elles ont été”.

Over de stad zelf, in haar geheel, is zijn oordeel saamgevat in de woorden „un vrai byoux” en met zekere waardeering

1) Waarschijnlijk Cornelis van der Hoeven (1736—1789) koopman en commissaris van het waterrecht. 2) Jean François Potin, begraven 6 Oct. 1793 in de Waalsche kerk, oud 92 jaar.